

บทที่ 6

สรุป อภิปรายผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าเรื่อง มวลเหตุจูงใจในการเข้าไปล่าสัตว์ป่าภายในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเวียงลอ ของประชาชน 15 หมู่บ้านในเขตตำบลจุน อำเภอจุน จังหวัดพะเยา ในการรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย ผู้รับผิดชอบเลี้ยงดูครอบครัวและเป็นผู้ที่เคยล่าสัตว์ป่ามาก่อน ซึ่งอาศัยอยู่ในตำบลจุนโดยมีการสุ่มตัวอย่าง จำนวน 150 คน ระหว่างวันที่ 5 เดือนสิงหาคม ถึงวันที่ 20 เดือนกันยายน พ.ศ. 2543 โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาดังนี้

1. เพื่อพรรณนาถึงลักษณะส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจ ของประชาชนตำบลจุน อำเภอจุน จังหวัดพะเยา
2. เพื่อทราบถึงมวลเหตุจูงใจในการที่ทำให้ประชาชนตำบลจุน 15 หมู่บ้าน อำเภอจุน จังหวัดพะเยา เข้าไปล่าสัตว์ป่าภายในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเวียงลอ
3. เพื่อระบุถึงทางเลือกใหม่ในการประกอบอาชีพของประชาชนตำบลจุน ที่จะทดแทนการล่าสัตว์ป่าในธรรมชาติของประชาชนตำบลจุน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่ง ผู้ศึกษา ได้ทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) โดยการนำเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบและเสนอแนะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำไปทดสอบความเชื่อมั่น (reliability) กับประชาชนบ้านแม่วังช้าง หมู่ที่ 1 ตำบลพระธาตุจิงแกง อำเภอจุน จังหวัดพะเยา

ข้อมูลในการศึกษานี้ ใช้วิธีการเก็บรวบรวมโดยผู้ศึกษาสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลแล้ว นำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences : SPSS/PC)

6.1 สรุปผลการศึกษา

6.1.1 ลักษณะส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจ

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลอายุเฉลี่ย 37 ปี ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงกว่า ประถมศึกษาปีที่ 4 ส่วนมากมีสถานภาพการสมรสแต่งงานแล้ว และมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 4 คน ส่วนลักษณะการถือครองที่ดินนั้น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีที่ดินถือครองเป็นของตนเอง

สำหรับการได้รับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารจากวิทยุกระจายเสียง ผู้ให้ข้อมูลเกินกว่าครึ่งหนึ่งเคยเข้ารับการฝึกอบรมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่าโดยเฉลี่ย 1 ครั้งในปี พ.ศ. 2540 - 2543 สำหรับการประกอบอาชีพหลักนั้น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร และอาชีพเสริมที่ผู้ให้ข้อมูลทำมากที่สุดคือ การล่าสัตว์ป่า และทำไม้เถื่อน

6.1.2 มุมเหตุจูงใจในการเข้าไปล่าสัตว์ป่าภายในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเวียงลอ

ของประชาชนตำบลจุน จำแนกออกเป็นแรงจูงใจภายใน และแรงจูงใจภายนอก แรงจูงใจภายใน ได้แก่ ความต้องการทางร่างกายและจิตใจ ความสนใจพิเศษและทัศนคติ ส่วนแรงจูงใจภายนอก ได้แก่ เป้าหมาย การคาดหวังในความก้าวหน้าและผลตอบแทน

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า มุมเหตุจูงใจในการเข้าไปล่าสัตว์ป่าของผู้ให้ข้อมูลที่เข้าลักษณะของแรงจูงใจภายในมีดังนี้คือ แรงจูงใจภายในด้านความต้องการทางร่างกาย ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดระบุว่า ต้องการนำเนื้อสัตว์ป่ามาประกอบอาหารรับประทานในครอบครัว โดยให้เหตุผลว่า สมาชิกในครอบครัวชอบรับประทานเนื้อสัตว์ป่า นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลยังได้ระบุเหตุผลว่า เพื่อนำเนื้อสัตว์ป่ามาทดแทนเนื้อสัตว์ที่มีราคาแพง

ส่วนแรงจูงใจที่เป็นความต้องการทางจิตใจมีน้อยกว่าทางร่างกาย ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ต้องการทดสอบความสามารถของตนเองในการล่าสัตว์ป่า เนื่องจากต้องการทราบว่าตนเองมีความสามารถในการล่าสัตว์ป่ามากน้อยเพียงใด

สำหรับแรงจูงใจภายในด้านความสนใจพิเศษ ผู้ให้ข้อมูลส่วนมากมีความสนใจที่จะทราบถึงชนิดของสัตว์ป่าที่อาศัยอยู่ในป่า เนื่องจากต้องการสำรวจชนิดของสัตว์ป่าที่อาศัยอยู่ในป่าแต่ละพื้นที่เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการเข้าไปล่าสัตว์ป่าครั้งต่อไป

ส่วนแรงจูงใจภายในด้านทัศนคตินั้น ผู้ให้ข้อมูลส่วนมากมีความคิดเห็นว่า เนื้อสัตว์ป่าเป็นอาหารชนิดพิเศษ เนื่องจากเห็นว่าสัตว์ป่ามีรสชาติดีและหารับประทานได้ยาก และผู้ให้ข้อมูลอีกส่วนหนึ่งเห็นว่ามีคนนิยมนำเนื้อสัตว์ป่าไปประกอบอาหารรับประทานกันมาก

ส่วนมูลเหตุจูงใจในการเข้าไปล่าสัตว์ป่าของผู้ให้ข้อมูลที่เข้าลักษณะแรงจูงใจภายนอก มีดังนี้ คือ แรงจูงใจภายนอกในด้านเป้าหมาย ผู้ให้ข้อมูลส่วนมากมีความมุ่งหวังที่จะได้รับการยอมรับในการเข้าร่วมกลุ่มกับสมาชิกในหมู่บ้าน โดยให้เหตุผลว่าการไปล่าสัตว์ป่าร่วมกับสมาชิกในหมู่บ้านจะได้รับการยอมรับในการเข้าร่วมกลุ่ม

สำหรับแรงจูงใจภายนอกในด้านความคาดหวังในการก้าวหน้า ผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมดรายงานว่า การล่าสัตว์ป่ามาขายจะช่วยทำให้ฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้น เนื่องจากเนื้อสัตว์ป่ามีราคาแพงและมีความต้องการของตลาดสูง

มูลเหตุจูงใจภายนอกในด้านผลตอบแทน ผู้ให้ข้อมูลทุกคนรายงานว่า การล่าสัตว์ป่าชนิดที่คนนิยมมาขายจะได้ค่าตอบแทนสูง โดยระบุเหตุผลว่าเนื่องจากเคยนำสัตว์ป่าที่ล่ามาได้มาไปขายในราคาแพง และอีกส่วนหนึ่งระบุเหตุผลว่า มีการติดต่อสั่งซื้ออวัยวะบางส่วนของสัตว์ป่าในราคาแพง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ผู้เกี่ยวข้องรวมถึงชุมชนควรต้องเฝ้าระวัง เพราะจะทำให้สัตว์ป่าที่หายากสูญพันธุ์ในอนาคต

สำหรับทางเลือกใหม่ในการประกอบอาชีพทดแทนการล่าสัตว์ป่า ในทรรศนะของประชาชนตำบลจุน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีทรรศนะในการล่าสัตว์ป่าว่าควรเลิกการล่าสัตว์ป่า โดยได้ระบุทางเลือกใหม่ในการประกอบอาชีพ เพื่อทดแทนการล่าสัตว์ป่าไว้รวม 7 เลือกด้วยกัน คือ อาชีพการเลี้ยงสัตว์ อาชีพการทำไร่นาสวนผสม อาชีพการเจียรไนเครื่องประดับ อาชีพจักสาน อาชีพปลูกไม้ผล อาชีพผลิตน้ำดื่ม และอาชีพเลี้ยงปลาตามลำดัก ซึ่งอาชีพที่ผู้ให้ข้อมูลระบุไว้เป็นทางเลือกดังกล่าวนั้นจะมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติมากยิ่งขึ้น หากได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ตลอดจนองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง

6.2 อภิปรายผล

การศึกษาแรงจูงใจในการล่าสัตว์ป่าภายในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเวียงลอ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกิดจากแรงจูงใจที่ทำให้ประชาชนที่อยู่อาศัยรอบเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเวียงลอ ต้องเข้าไปล่าสัตว์ป่าในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเวียงลอ โดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน

6.2.1 ด้านแรงจูงใจภายในเป็นสภาวะของบุคคลที่มีความต้องการจะทำบางสิ่งบางอย่างด้านใจของตนเอง โดยไม่ต้องใช้สิ่งจูงใจใดๆมากระตุ้น แรงจูงใจประเภทนี้ได้แก่ ความต้องการด้านร่างกาย จิตใจ และทัศนคติ จากการศึกษาพบว่า มวลเหตุจูงใจในการล่าสัตว์ป่าที่สำคัญที่สุดคือ ความต้องการทางด้านร่างกายเพื่อนำเนื้อสัตว์ป่ามาประกอบอาหารรับประทานภายในครอบครัว ซึ่งเป็นปัจจัยสี่ของมนุษย์ที่ต้องการความอยู่รอดของชีวิต และเห็นว่าสัตว์ป่าสามารถขยายพันธุ์ได้เองตามธรรมชาติและไม่หมดไปจากโลก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุนิลา ทนุผล (2533 : 40) และ อุทิศ กุฎอินทร์ (2537 : 4) ที่ได้ระบุว่า ความสบายใจ ความพอใจ และความต้องการเป็นสิ่งจำเป็นที่บุคคลจะต้องได้รับเพื่อดำรงชีวิต และสัตว์ป่าเป็นแหล่งพันธุ์กรรมของสัตว์เลี้ยงทั่วไป สัตว์ป่าส่วนใหญ่เป็นสายพันธุ์ที่โตเร็ว ให้เนื้อ และไขมันมาก มีความทนทานต่อสิ่งแวดล้อมและโรค เนื่องจากได้ถูกคัดเลือกโดยธรรมชาติมาเป็นเวลานาน

ส่วนความต้องการทางด้านจิตใจ จากการศึกษาพบว่ามีน้อยกว่าความต้องการทางด้านร่างกาย ทั้งนี้เพราะในปัจจุบันสัตว์ป่ามีจำนวนลดลง ผู้ที่นิยมการล่าสัตว์ป่าสนใจที่จะทำการสำรวจให้ทราบถึงชนิดของสัตว์ป่าและจำนวนของสัตว์ป่า เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการล่าสัตว์ครั้งต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ สมพงษ์ เกษมสิน (2523 : 245) ที่ระบุว่า มนุษย์มีความต้องการและความต้องการนี้ไม่มีสิ้นสุด เมื่อความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการอื่นจะเข้ามาแทนที่ และในด้านทัศนคติ สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ ประชาชนมีความเห็นว่า เนื้อสัตว์ป่าเป็นอาหารชนิดพิเศษ เมื่อนำมาบริโภคแล้วจะทำให้สุขภาพแข็งแรง มีผลต่อในด้านการมีเพศสัมพันธ์ เป็นต้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการทางด้านร่างกายมากกว่าด้านจิตใจ

ดังนั้นจากมูลเหตุของแรงจูงใจภายในด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และในด้านทัศนคติ ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ น่าจะเป็นเหตุสำคัญที่ค้นหาแนวทางแก้ไขอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมที่มนุษย์ยังต้องบริโภคอาหารอยู่ทุกวัน การแสวงหาอาหารเพื่อมาทดแทนอาหารที่ผลิตได้เองและไม่เพียงพอ ประกอบกับทัศนคติที่เป็นความเชื่อสืบต่อกันมาจากบรรพบุรุษว่าเนื้อสัตว์ป่าเป็นอาหารชนิดพิเศษ ย่อมจะทำให้จำนวนสัตว์ป่าลดลงและสูญพันธุ์ในอนาคต

6.2.2 ด้านแรงจูงใจภายนอก เป็นสภาวะของบุคคลที่ได้รับการกระตุ้นจากภายนอกเพื่อนำไปสู่การแสดงพฤติกรรมตามจุดหมายของผู้กระตุ้น ซึ่งได้แก่ เป้าหมาย ความคาดหวัง และผลตอบแทน จากการศึกษาพบว่า มูลเหตุจูงใจภายนอกที่ทำให้เข้าไปล่าสัตว์ป่า เพราะต้องการล่าสัตว์ป่าชนิดที่คนนิยมจะขายได้ราคาสูง การล่าสัตว์ป่าจะได้รับการยอมรับในการเข้าร่วมกลุ่ม รวมถึงได้รับการติดต่อตั้งชื่ออวัยวะบางส่วนของสัตว์ป่าในราคาแพง ซึ่งสอดคล้องกับ (สงวนสิทธิลิขสิทธิ์ (2527 : 139) กล่าวว่า เป็นความตั้งใจที่จะใช้พลังเพื่อให้ประสบความสำเร็จในเป้าหมาย หรือได้รับรางวัลเป็นสิ่งสำคัญของการกระทำของมนุษย์และเป็นสิ่งช่วยให้ไปถึงวัตถุประสงค์ที่สัญญาเกี่ยวกับรางวัลที่ได้รับ

ดังนั้น จากมูลเหตุจูงใจภายนอกที่มีผลต่อการล่าสัตว์ป่าสิ่งหนึ่งที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือประชาชนต้องเฝ้าระวัง คือ ยังมีผู้ติดต่อกับตั้งชื่อเนื้อสัตว์ป่า และอวัยวะบางส่วนของสัตว์ป่าในราคาที่สูง ซึ่งจะทำให้สัตว์ป่าที่หายากสูญพันธุ์ได้ในอนาคต

จากมูลเหตุจูงใจในการล่าสัตว์ป่าที่เกิดจากแรงจูงใจภายในและภายนอก ผู้ศึกษามีความเห็นว่ สิ่งที่เกิดขึ้นอาจจะด้วยเหตุของสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน ที่รัฐสนับสนุนให้ประชาชนเร่งการผลิตด้านการเกษตร โดยวัดจากปริมาณผลผลิตเป็นสำคัญ และการทำการเกษตรในปัจจุบันของตำบลจุน เป็นไปในลักษณะของการผลิตตามฤดูกาล ทำให้มีเวลาว่างมาก ประกอบกับหนี้สินที่ประชาชนมีต่อสถาบันการเงินของรัฐและการเงินนอกระบบ ผลผลิตที่ได้เมื่อนำไปจำหน่ายแล้ว ไม่เพียงพอต่อการปลดภาระหนี้สินที่มีอยู่ ทำให้ต้องล่าสัตว์ป่าเพื่อการยังชีพและความอยู่รอดด้านฐานะและเศรษฐกิจของครอบครัว

6.3 ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ทำให้ทราบถึงมูลเหตุจูงใจที่ทำให้ประชาชนตำบลจุนเข้าไปล่าสัตว์ป่าภายในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเวียงลอ จังหวัดพะเยา นอกจากนี้ยังทำให้ทราบถึงทางเลือกใหม่ในการประกอบอาชีพเพื่อทดแทนการล่าสัตว์ป่า ของประชาชนบ้านตำบลจุน ซึ่งสามารถใช้เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเวียงลอ ตลอดจนเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าอื่นที่อยู่ใกล้เคียงในภาคเหนือ สามารถใช้ผลของการศึกษาเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่าในพื้นที่รับผิดชอบ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ผู้วางแผนและผู้บริหารของส่วนอนุรักษ์สัตว์ป่าสามารถใช้ผลการศึกษานี้เป็นข้อมูลสำคัญประกอบการวางแผนการจัดการเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และกำหนดแนวทางปฏิบัติงานสำหรับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าที่มีประสบปัญหาการลักลอบล่าสัตว์ป่าในลักษณะเดียวกัน ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้ศึกษาค้นคว้าจึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาแรงจูงใจในการเข้าไปล่าสัตว์ป่า ภายในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเวียงลอ ของประชาชนตำบลจุน ส่วนมากมีมูลเหตุทางด้านร่างกาย คือต้องการนำเนื้อสัตว์ป่ามาประกอบอาหารรับประทานในครอบครัว ซึ่งเป็นปัจจัยสี่ของมนุษย์ ดังนั้นควรสนับสนุนอาชีพที่สามารถทดแทนการล่าสัตว์ป่า เช่น การเลี้ยงสัตว์ อาจรวมถึงการเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าเพื่อนำมาเป็นอาหารและการจำหน่าย โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องให้การสนับสนุนอย่างจริงจัง

2. ผลการศึกษาแรงจูงใจในการเข้าไปล่าสัตว์ป่า ยังพบประเด็นที่ว่า เนื้อสัตว์ป่าเป็นอาหารชนิดพิเศษ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เจ้าหน้าที่ของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเวียงลอ ควรออกไปปฏิบัติงานในลักษณะส่งเสริมเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ความรู้และความเข้าใจในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่าและสิ่งแวดล้อม แก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ใกล้พื้นที่ป่าให้มากยิ่งขึ้น และเพิ่มกลุ่มเป้าหมายจากผู้ล่าสัตว์ป่าอย่างเดียว มาสู่กลุ่มเด็กและเยาวชนเพื่อสร้างจิตสำนึก และปรับเปลี่ยนทัศนคติ ค่านิยม ที่คิดทำลายทรัพยากรสัตว์ป่าอย่างสิ้นเชิง

3. ผู้บริหารของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าควรประสานความร่วมมือ ร่วมกับองค์กรท้องถิ่น เช่นองค์การบริหารส่วนตำบล และองค์กรภาคประชาชน ในการกำหนดเงื่อนไข หรือกฎระเบียบแบบมีส่วนร่วม และถือเป็นข้อตกลงร่วมกัน

4. จากผลการศึกษาโดยสรุปข้อมูลของกลุ่มเป้าหมาย ประชาชนที่เป็นชาย 150 คน พบว่าการตอบปฏิเสธมูลเหตุจูงใจในการล่าสัตว์ป่า ยังมีเงื่อนไขของราคาที่ซ่อนอยู่ ผู้ให้ข้อมูลยังได้ระบุถึงราคาของสัตว์ป่าที่มีราคาสูง ซึ่งในประเด็นนี้ควรทำการศึกษาวิจัยต่อไป

6.4 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งนี้ศึกษาเฉพาะ มวลเหตุจูงใจในการเข้าไปล่าสัตว์ป่าภายในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเวียงลอ ของประชาชนตำบลจุน อำเภอจุน จังหวัดพะเยา จำนวน 15 หมู่บ้าน เท่านั้น การศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาให้ครอบคลุมเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุกเขตในประเทศไทย เพื่อจะได้ทราบถึงมวลเหตุจูงใจในการล่าสัตว์ของประชาชนในชุมชนที่อยู่ใกล้เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าอื่นๆ แล้วนำมาเปรียบเทียบถึงความเหมือนและแตกต่างกัน ซึ่งผลการศึกษาจะก่อให้เกิดประโยชน์และสามารถนำมาประกอบการพิจารณากำหนดแผนงาน และบริหารจัดการพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าในอนาคตต่อไป

2. การศึกษาครั้งนี้ศึกษาเฉพาะมวลเหตุจูงใจในการเข้าไปล่าสัตว์ป่าของประชาชนเท่านั้น การศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาถึงทัศนคติของประชาชนที่มีต่อหน่วยงานและการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เพื่อสามารถปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอีกทางหนึ่งด้วย

3. การศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาผลกระทบที่เกิดจากการเสพยาเสพติดของผู้ที่มีพฤติกรรมเข้าไปล่าสัตว์ป่าและทำไม้ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเวียงลอ ซึ่งในการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เข้ารับการบำบัดยาเสพติดของบ้านใหม่กาญจนา จำนวน 30 คนในโครงการร่วมใจภักดิ์ ราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจ อำเภอจุน ที่ผู้ศึกษาปฏิบัติงานอยู่ พบว่า ร้อยละ 90.00 ใช้ยาเสพติด ประเภทยาบ้า เพื่อช่วยให้เดินทางไปล่าสัตว์และทำไม้เพื่อจำหน่ายให้นายทุน ได้ในระยะทางที่ไกลและอยู่ในป่าได้นานขึ้น